

ler ligesom for Folkehøjskolerne baade i deres nærmere og videre Omegn; men skal Interessen være alvorlig, er det heldigt, om tillige de Omboende ere umiddelbart pekuniært interesserede i Skolernes Fremme og Velgang. Det er derfor, jeg mener, at Amtskommunerne selv burde oprette saadanne Skoler, og ifølge deres Pædagogik til dem vilde de da ogsaa være vel oplagte til at føre Tilsvigt med, at Skolerne saa godt som muligt arbejdede paa de Opgaver, de have, nemlig at udbrede den for det rationelle Jordbrug fornødne theoretiske Kundskab blandt den store Landbefolkning. Jeg kan ikke se, at denne Opgave ligger Amtskommunen fjernt; jeg tror, den ligger den saa nær, at det er den Autoritet, hvem Interessen for Landbrugets Fremme ligger allernærmest, da det jo er af Landbruger, at Amtskommunerne skulle have deres væsentligste Indtægter. Jeg vil gjøre opmærksom paa, at i vort Naboland Sverige ere Landkommunerne — og det ere vore Sognkommuner ogsaa — umiddelbart interesserede i Skolerne derved, at de selv maa opføre dem og lægge den fornødne Jord til, og underholde de lavere Skoler, hvorimod de høiere underholdes af Staten; men de prægtfulde Bygninger, som de Herrer ville finde i de fleste større Byer, ere tilveiebragte af Kommunerne; det er dem, der have opført Bygningerne, og det er Kommunerne, der vedligeholde dem. Det er altsaa ikke noget Nyt, Udvandligt, før Ukjendt, tværtimod, det er ganske efter de Vilkaar, hvorunder Sognskolerne ere stilledes, om Amtskommunerne paatog sig at bekoste Oprettelsen og Vedligeholdelsen af og føre Kontrol med disse høiere Skoler. Kommunerne kunde da bestemme, paa hvilken Maade Forberedelsen til dem skulde ske. Der fastholdes ganske vist efter Udtrykkene i § 5, at der lægges en Plan for enhver saadan Skole, og jeg formoder, at Indenrigsministeren vil approbere en saadan Plan, inden han giver Underretelse, men der staar ikke udtrykkelig i Forslaget, at Planen skal bifaldes af Indenrigsministeren. Naar man paalægger ham at bifalde Planen, forekommer det mig ogsaa, at han er berettiget til at vælge eller vrage dem, som melde sig som Bestyrere, saa at man ved dem kan faae Sikkerhed for, at ogsaa Planen bliver gennemført. At udbytte, som det er gjort i Lovforslaget, Præmier for Tilgang til Skolerne, ved paa Finantsloven at bestemme et vist Beløb om Aaret til Udbetaling mellem Eleverne, finder jeg heller ikke heldigt; thi naar man udsætter slige Summer, ser der altid en stærk Tilstrømning, idet Enhver anser sig for berettiget til Understøttelse. Der er kun Grund til at

understøtte de Elever, som ere udmærket dygtige, og som ved stor Fattigdom ellers ere afstaaarne fra at deltage i denne Undervisning, om hvilken man jo heller ikke paa nogen Maade maa vente, at den gjennem de Skoler, der kunne understøttes af de 60,000 Kr., kan omfatte hele Befolkningen. Nei, det skal være Spidserne, de bedst begavede og bedst opdragne og i alle Henseender fuldt udrustede Mennesker, som man skal sørge for at faae i disse Skoler. Man kan oprette en Del Fripladser, det er i sin Orden; men om der er Anledning til ogsaa at give Penges til Elevernes Underhold, synes jeg, at Amtsskoleaaderne ere de Gætte, der virkelig kunne afgjøre. Jeg tror, at de Summer, man paa Finantsloven udsætter baade til Undervisning af Folk, der ville studere i en fremstreden Alder, til Kvinder osv., gjøre meget mere Skade end Gavn. Det bringer os en Mængde Studerende, som aldeles ikke have noget Kald til at studere, og for hvem det er et rent Uergjærrigheds-spørgsmaal, om de kunne tillægge sig Titel af Studenter, og som blive daarlige Kandidater og daarlige Embedsmænd; der er naturligvis Undtagelser; men jo større Summer, man anvender dertil, desto sikkrere er man paa at faae en stor Tilgang af Middelmaadigheder og Maadeligheder. Hermed skal jeg foreløbig anbefale vort Endringsforslag. Vi gjøre os ikke store Forhaabninger om at faae det vedtaget, men vi have været tvungne til at stille det, fordi det er vor Dørbøvisning, at det, naar man vil have denne Paragraf i Loven, da vil være rigtig at give den en saadan Affattelse, at disse Skoler stilles i nærmere Forhold til Ministeriet; dette vil naturlig bruge Landbøhøjskolen som Medlem ved Tilhønet med Landbrugsskolerne, og dertil ville Landbøhøjskolerens Lærere være kvalificerede fremfor Noget. Dermed ere disse Skoler stilledes i et saadant Forhold til Ministeriet, at dette baade normerer Planen og vælger Bestyreren blandt dem, der søge. Man har ganske vist i vore Dage ofte hørt den Sætning, at de bedste Folk faaer man blandt dem, der tilbyde sig selv. Det er muligt, at der mellem dem, der tilbyde sig selv, findes Folk af første Rang; men i de 9 af 10 Tilfælde faaer man, tror jeg, langt bedre Folk ved at søge dem, end man faaer ved at vælge mellem dem, der tilbyde sig selv; thi der er Intet, Menneskene kjende mindre til, end sig selv. Jeg gjentager altsaa, at jeg for mit Bedkommende — jeg veed ikke, om den erede Medforslagsstiller (Håben), der er til Stede, er enig med mig — ikke har Noget imod at tage Endringsforslaget under Nr. 11 til-